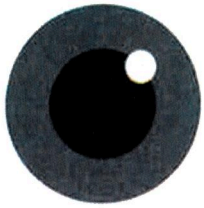

LAUSUNTO

10.6.2015 107/01/15

Valtiovarainministeriö

valtionvarainministeriö@vm.fi

aki.kallio@vm.fi

Viite: VM0124:00/2013

Asia: Hallituksen esitys joukkorahoituslaiksi sekä laeiksi eräiden muiden lakien muuttamiseksi

Valtionvarainministeriö on pyytänyt Konkurssiasiamiehen toimistolta lausuntoa hallituksen esityksestä joukkorahoituslaiksi sekä eräiden muiden lakien muuttamiseksi. Lausuntonani esitän kunnioittaen seuraavan.

Käsittelen lausunnossani esitystä siltä osin kuin siinä on liittymä konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn. Esityksen mukaan joukkorahoituksesta säädettäisiin erillinen laki. Joukkorahoitus on uusi ja kasvava ilmiö, joka poikkeaa eräiltä keskeisiltä osiltaan tällä hetkellä säädellyistä rahoitusmuodoista. Pidän esitystä perusteltuna.

Yrityssaneeraus

Joukkorahoituslain 12 §:ssä esitetään säädettäväksi, että joukkorahoituksen välittäjä ei saa välittää joukkorahoitusta joukkorahoituksen saajalle, joka on konkurssissa, yrityksen saneerausmenettelyssä tai muussa maksukyvyttömyysmenettelyssä. Esityksen 14 §:n mukaan se, joka välittää joukkorahoitusta 12 §:n vastaisesti, on tuomittava joukkorahoitusrikoksesta.

Joukkorahoituslain 12 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännös on tarpeen joukkorahoituksen saajan maksukyvyn varmistamiseksi sekä joukkorahoituksen maineen ja uskottavuuden turvaamiseksi. Lähtökohtaisesti sijoittajansuojan kannalta on perusteltua, että joukkorahoitusta ei välitetä maksukyvyttömille yrityksille. Tämän ohella on kuitenkin syytä ottaa huomioon se, että yrityssaneerausmenettelyn tarkoituksena on poistaa velallisen maksu-

Konkurssiasiamiehen toimisto
The Office of Bankruptcy Ombudsman
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI
Puhelin 029 566 5111
Faksi 029 566 5110
Sähköposti etunimi.sukunimi@oikeus.fi
www.konkurssiasiamies.fi

kyvyttömyys ja vahvistaa velalliselle saneerausohjelma, jonka myötä velallisesta tulee jälleen maksukykykyinen ja kannattava yritys.

Käytännössä on tilanteita, joissa velallinen tarvitsee liiketoiminnan jatkamiseen ja kehittämiseen uutta omaa tai vierasta pääomaa jo saneerausmenettelyn aikana. Joskus voi olla tarpeen saada saneerausohjelman vahvistamista varten sitovia merkintöjä uusista sijoituksista yritykseen saneerausmenettelyn aikana, vaikka varsinainen sijoitus tai luottovaluutta maksettaisiin yritykselle vasta saneerausmenettelyn päätyttyä. Sitovien merkintöjen saaminen saattaa itsessään olla ehto saneerausohjelman vahvistamiselle.

Joukkorahoituksen välittäminen yrityksen saneerausmenettelyssä olevalle yritykselle voi sisältää tavallista suuremman riskin sijoittajalle, mutta toisaalta sijoitus voi olla hyvinkin kannattava, jos yrityksen saneeraus onnistuu. Lainamuotoisen joukkorahoituksen riskiä pienentää se, että saneerausmenettelyn aikana annettu luotto on YrSanL 32.2 §:n nojalla etuoikeutettu saatava saneerausmenettelyä mahdollisesti seuraavassa ns. jälkikonkurssissa.

Joukkorahoituksen käyttämiselle ei olisi lähtökohtaisesti estettä tilanteessa, jossa yrityksen velkoja järjestellään vapaaehtoisesti, kunhan sijoittajansuojasta huolehditaan antamalla oikeat ja riittävät tiedot rahoitettavan yrityksen takaisinmaksukyvystä ja muutoin taloudellisesti tilanteesta. Esitän harkittavaksi, ettei joukkorahoituksen välittämistä myöskään yrityksen saneerausmenettelyssä olevalle yritykselle ehdottomasti kiellettäisi joukkorahoituslaissa.

Selvää on, että välittäjän olisi tuotava sijoittajalle selvästi esille, että joukkorahoituksen saaja on saneerausmenettelyssä, ja samalla selvitettävä kaikki sijoittajan asemaan olennaisesti vaikuttavat seikat. Edellyttäen, että sijoittajalle turvataan riittävän ja oikeanlaisen tiedon saaminen, joukkorahoituksen ei välttämättä tarvitsisi olla kokonaan poissuljettua yrityssaneerausmenettelyssä.

Sen sijaan konkurssitilanteessa joukkorahoituksen poissulkeminen on perusteltua. Sama koskee yksityishenkilön velkajärjestelyä, jota ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu yrityksille, ja joka tällä hetkellä onkin tiukoin edellytyksin mahdollinen vain melko pienimuotoista yritystoimintaa harjoittavalle yrittäjälle.

Velkojan määrittely

Lakiehdotuksen 2 §:ssä on määritelty joukkorahoituksen saaja ja joukkorahoituksen välittäjä. Joukkorahoituksen antajaa ei ole määritelty. Kaikkia maksukyvyttömyysmenettelyjä – konkurssia, yrityssaneerausta ja yksityis-

henkilön velkajärjestelyä – koskeva lainsäädäntö kuitenkin sisältää velkojaa koskevia säännöksiä. Lainamuotoisen joukkorahoituksen velkojan oikeuksien ja velvollisuuksien subjekti olisi hyvä määritellä laissa yksiselitteisesti erityisesti joukkorahoituksen saajan maksukyvyttömyystilanteita silmällä pitäen.

Yksityiskohtaisten perustelujen sivulta 3 käy ilmi, että velkasuhde syntyy joukkorahoituksen saajan ja joukkorahoituksen antajan, ei joukkorahoituksen välittäjän välille. Perusteluissakaan ei käsitellä sitä, muodostavatko lainamuotoisen joukkorahoituksen antajat poolin, eräänlaisen yhtenä kokonaisuutena käsiteltävän velkojakollektiivin, vai syntyykö velkasuhde erikseen joukkorahoituksen saajan ja jokaisen joukkorahoituksen antajan välille.

Epäselvyyksien välttämiseksi pidän tärkeänä, että perusteluissa tai mieluummin lakitekstissä määritellään joukkorahoituksen antaja ainakin lainamuotoisen joukkorahoituksen osalta. Jos on tarkoitettu, että lainamuotoisen joukkorahoituksen antajat muodostavat poolin, lakiin tulisi ottaa säännös näiden edustajasta ja tämän toimivallasta.

Konkurssiasiamies Helena Laine

Konkurssiylitarkastaja Harri Hämäläinen